

Zbornik sudske prakse

Predmet T-392/15

**European Dynamics Luksemburg SA i dr.
protiv
Agencije Europske unije za željeznice**

„Javna nabava usluga – Postupak javne nabave – Pružanje vanjskih usluga za razvoj informatičkog sustava Agencije Europske unije za željeznice – Rangiranje ponuditeljeve ponude – Odbijanje ponuditeljeve ponude – Obveza obrazlaganja – Izuzetno niska ponuda”

Presuda Općeg suda (treće vijeće) od 4. srpnja 2017.

- Tužba za poništenje – Pravni interes – Pravni interes koji se ocjenjuje u trenutku podnošenja tužbe – Tužba neuspješnog ponuditelja protiv odluke javnog naručitelja o odbijanju njegove ponude – Pozivanje na nedostatak u obrazloženju – Dostavljanje razloga za odluku nakon podnošenja tužbe, ali prije isteka roka za tužbu – Zadržavanje pravnog interesa*
(čl. 263. UFEU-a)
- Tužba za poništenje – Pravni interes – Fizičke ili pravne osobe – Tužba koja može donijeti korist tužitelju – Utjecaj osnovanosti prigovora koje je iznio tužitelj – Nepostojanje*
(čl. 263. UFEU-a)
- Sudski postupak – Iznošenje novih razloga tijekom postupka – Pretpostavke – Tužbeni razlog utemeljen na dokazima otkrivenima tijekom postupka*
(Poslovnik Općeg suda, čl. 84. st. 1. i čl. 85. st. 2. i 3.)
- Sudski postupak – Dokaz – Dokazna vrijednost – Kriteriji za ocjenu – Načela slobodne ocjene dokaza i slobode dokazivanja – Usklađenje s pravom na pravično suđenje i načelom jednakosti oružja*
(Povelja Europske unije o temeljnim pravima, čl. 47.; Poslovnik Općeg suda, čl. 85.)
- Sudski postupak – Postupanje s predmetima pred Općim sudom – Zaštita dodijeljena strankama od neprimjerene upotrebe postupovnih elemenata – Usklađenje s načelom slobode dokazivanja – Korištenje postupovnog dokumenta koji potječe iz drugog predmeta – Nužnost za stranku koja podnosi dokument da ishodi prethodnu suglasnost od stranke koja ga je podnijela u drugom predmetu – Nepostojanje*
(Poslovnik Općeg suda, čl. 85.)

6. *Akti institucija – Obrazloženje – Obveza – Doseg – Ocjena obveze obrazlaganja s obzirom na okolnosti slučaja – Obveza obavješćivanja, na pisani zahtjev, o značajkama i relativnim prednostima odabrane ponude kao i o imenu ponuditelja s kojim je ugovor sklopljen*
(čl. 296. st. 2. UFEU-a; Povelja Europske unije o temeljnim pravima, čl. 41. st. 2. t. (c))
7. *Akti institucija – Obrazloženje – Obveza – Doseg – Odluka o neprihvatanju ponude u postupku provedbe javne nabave usluga – Uzimanje u obzir elemenata obrazloženja pruženih tijekom sudskog postupka – Dopuštenost – Iznimnost*
(čl. 296. UFEU-a)
8. *Akti institucija – Obrazloženje – Obveza – Doseg – Odluka o neprihvatanju ponude u postupku provedbe javne nabave usluga*
(čl. 296. UFEU-a; Uredba Europskog parlamenta i Vijeća br. 966/2012, čl. 113. st. 2.; Uredba Komisije br. 1268/2012, čl. 161. st. 2.)
9. *Tužba za poništenje – Razlozi – Nepostojanje obrazloženja ili njegova nedostatnost – Tužbeni razlog različit od onog koji se odnosi na materijalnu zakonitost*
(čl. 263. i 296. UFEU-a)
10. *Javna nabava Europske unije – Sklapanje ugovora nakon poziva na nadmetanje – Izuzetno niska ponuda – Obveza javnog naručitelja da sasluša ponuditelja – Javni naručitelj ispituje ponudu koja je izuzetno niska – Elementi koji se moraju uzeti u obzir*
(Uredba Komisije br. 1268/2012, čl. 151. st. 1.)
11. *Javna nabava Europske unije – Sklapanje ugovora nakon poziva na nadmetanje – Izuzetno niska ponuda – Obveza obrazlaganja – Doseg – Nužnost za javnog naručitelja da detaljno iznese svoje shvaćanje nepostojanja zahtjeva u tom smislu – Nepostojanje*
(čl. 296. st. 2. UFEU-a; Uredba Europskog parlamenta i Vijeća br. 966/2012, čl. 113. st. 2.; Uredba Komisije br. 1268/2012, čl. 151.)

1. Pravni interes je bitna i primarna pretpostavka svake tužbe. S obzirom na predmet tužbe, on mora postojati i u stadiju njezina podnošenja, inače će tužba biti nedopuštena. Takav interes mora, osim toga, nastaviti postojati sve do donošenja sudske odluke, inače će postupak biti obustavljen.

Kada je riječ o tužbi neuspješnog ponuditelja podnesenoj protiv odluke javnog naručitelja za koju smatra da sadržava nedostatak u obrazloženju, činjenica da je javni naručitelj dostavio, nakon podnošenja tužbe, ali prije isteka roka za njezino podnošenje, objašnjenja u pogledu razloga za pobijani akt, tužbu ne lišava korisnog učinka. Naime, sporna odluka negativno je utjecala u trenutku podnošenja tužbe. Poništenje te odluke dovelo bi do toga da bi Agencija morala iznova ocijeniti ponudu tužitelja, što bi mu moglo donijeti korist jer se ne može, među ostalim, isključiti da bi na temelju nove ocjene grupa obuhvaćena navedenom ponudom mogla biti dodijeljena tužitelju. Nadalje, poništenje te odluke moglo bi navesti javnog naručitelja da ubuduće usvoji odgovarajuće izmjene postupaka javne nabave.

(t. 31., 34., 36., 37.)

2. Kako bi stranka imala pravni interes, nužno je, ali dovoljno, da tužba za poništenje podnesena sudovima Europske unije svojim rezultatom može donijeti korist stranci koja ju je podnijela. Pravni interes tužitelja ne ovisi stoga o osnovanosti njegovih prigovora.

(t. 41.)

3. Vidjeti tekst odluke.

(t. 45.)

4. Načelo slobodne ocjene dokaza za sud Unije znači da jedini kriterij ocjene dokazne snage podnesenih dokaza počiva na njihovoj vjerodostojnosti. Načelo slobodne ocjene dokaza ima za posljedicu načelo slobode dokazivanja, koje strankama pruža mogućnost da pred sud Unije podnesu sve dokaze pribavljene na zakonit način koje smatraju relevantnima za potkrepljivanje svojih stavova. Sloboda dokazivanja doprinosi jamstvu stranaka na djelotvoran pravni lijek, sadržanom u članku 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima.

Načela slobodne ocjene dokaza i slobode dokazivanja moraju se, međutim, uskladiti s temeljnim načelima prava Unije kao što su pravo na pravično suđenje i jednakost oružja. Stoga se slobodna ocjena dokaza mora uskladiti s pravom svake stranke da brani svoje interese neovisno o svim vanjskim utjecajima, a osobito neovisno o utjecaju javnosti, i da uživa zaštitu od neprimjerene uporabe postupovnih dokumenata.

(t. 50.-53.)

5. Iz načela slobodne ocjene dokaza proizlazi da stranka pred Općim sudom u načelu ima pravo pozvati se na dokumente podnesene tijekom drugog sudskog postupka u kojem je bila stranka. Ako je navedena stranka imala pristup tim dokumentima na zakonit način i ako nisu povjerljivi, dobrom sudovanju u načelu se ne protivi podnošenje tih dokumenata Općem sudu. Slijedom toga, stranka u postupku pred sudom Unije ne može zahtijevati povlačenje određenog postupovnog dokumenta ako ga je ta stranka već podnijela u drugom postupku između istih stranaka.

Osim toga, suglasnost stranke od koje potječe taj dokument ne može biti preduvjet dopuštenosti za dokument koji proizlazi iz drugog predmeta pred Općim sudom. Naime, iako suglasnost stranke od koje potječe dokument može biti relevantan element za ocjenu primjerenosti njegove uporabe, nametanje da se ta suglasnost mora ishoditi prije podnošenja tog dokumenta Općem sudu jer će inače biti nedopušten pruža stranci od koje dokument potječe mogućnost da ga isključi, oduzimajući pritom Općem sudu mogućnost da odluči o primjerenosti njegove uporabe i stoga ispuni svoju obvezu da svakoj stranci da razumnu mogućnost da izloži svoje stajalište, uključujući svoje dokaze, u uvjetima koji je ne stavljaju u očito nepovoljniji položaj u odnosu na protivnika, što je osnova načela jednakosti oružja. Stoga je na Općem sudu da u svakom pojedinom slučaju uravnoteži, s jedne strane, slobodu dokazivanja i, s druge strane, zaštitu od neprimjerene uporabe dokumenata stranaka u sudskim postupcima.

(t. 55. i 56.)

6. Vidjeti tekst odluke.

(t. 72.-75.)

7. Samo iznimne okolnosti mogu opravdati da sud uzima u obzir dokaze podnesene tijekom postupka.

Isto vrijedi i kada je riječ o tužbi neuspješnog ponuditelja podnesenoj protiv odluke javnog naručitelja o odbijanju njegove ponude, a kada je bez čekanja na odgovor naručitelja na njegov poseban zahtjev za obrazloženjem što se tiče izuzetne naravi cijene odabranih ponuda i bez da mu je ostavljen dovoljan rok u tu svrhu, iako rok za tužbu nije bio prepreka takvoj mogućnosti, neuspješni ponuditelj podnio

tužbu pozivajući se isključivo na nedostatke u obrazloženju pobijane odluke zbog toga što, među ostalim, nije odgovoreno na njegov zahtjev. Javni naručitelj je, što se njega tiče, pružio objašnjenja o razlozima zbog kojih mu se odabrane ponude nisu činile izuzetno niskima, u razumnom roku.

(t. 74. i 102.)

8. Članak 113. stavak 2. Uredbe br. 966/2012 o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije i članak 161. stavak 2. Uredbe br. 1268/2012 o pravilima za primjenu Financijske uredbe predviđaju u pogledu neuspješnih ponuditelja obrazloženje u dvije faze. Javni naručitelj ponajprije obavještava neuspješne ponuditelje da je njihova ponuda odbijena i o razlozima tog odbijanja. Ti razlozi mogu biti sažeti, uzimajući u obzir mogućnost koju ista odredba predviđa za neuspješnog ponuditelja da zatraži detaljnije obrazloženje. Nadalje, na temelju istih odredbi, ako neuspješni ponuditelj čija je ponuda prihvatljiva to zahtijeva pisanim putem, javni naručitelj mu najkraće moguće i u roku od petnaest dana od dana kada je primljen pisani zahtjev priopćava o značajkama i relativnim prednostima odabrane ponude kao i o imenu odabranog ponuditelja.

To iznošenje razloga u dvije faze nije protivno svrsi obveze obrazlaganja, koja je omogućiti, s jedne strane, zainteresiranim osobama da saznaju razloge za donesenu odluku kako bi mogle ostvariti svoja prava i, s druge strane, sudu da izvrši svoj nadzor.

(t. 78. i 79.)

9. Vidjeti tekst odluke.

(t. 80. i 106.)

10. Javni naručitelj ocjenjuje postojanje izuzetno niskih ponuda u dvije faze. U prvoj fazi mora ocijeniti „čine” li se podnesene ponude izuzetno niskima. Upotreba glagola „činiti”, u članku 151. stavku 1. Uredbe br. 1268/2012 o pravilima za primjenu Financijske uredbe, znači da javni naručitelj provodi *prima facie* ocjenu izuzetno niskog karaktera određene ponude. Navedena uredba stoga javnom naručitelju ne nameće obvezu da po službenoj dužnosti provede detaljne analize sastava svake ponude kako bi utvrdio da se ne radi o izuzetno niskoj ponudi. Stoga u prvoj fazi javni naručitelj mora samo odrediti sadržavaju li podnesene ponude naznake koje bi potaknule sumnje da se radi o izuzetno niskim ponudama. To je osobito slučaj kada je ponuđena cijena u podnesenoj ponudi znatno niža od cijena u ostalim podnesenim ponudama ili od uobičajene tržišne cijene. Ako podnesene ponude ne sadržavaju takve naznake i stoga se ne čine izuzetno niskima, javni naručitelj može nastaviti s evaluacijom te ponude i postupkom dodjele ugovora o javnoj nabavi.

Naprotiv, ako postoje naznake koje bi potaknule sumnju da bi određena ponuda mogla biti izuzetno niska, javni naručitelj mora u drugoj fazi provesti provjeru sastava ponude kako bi se uvjerio da ona nije izuzetno niska. Kada provodi tu provjeru, javni naručitelj ima obvezu njezinu podnositelju pružiti mogućnost da iznese razloge zbog kojih smatra da njegova ponuda nije izuzetno niska. Javni naručitelj mora nadalje ocijeniti dana objašnjenja i utvrditi je li predmetna ponuda izuzetno niske naravi, u kojem je slučaju obavezan odbiti.

(t. 87.-89.)

11. Što se opsega obveze obrazlaganja javnog naručitelja kada smatra da se prihvaćena ponuda ne čini izuzetno niskom tiče, iz članka 151. stavka 1. Uredbe br. 1268/2012 o pravilima za primjenu Financijske uredbe i, posebno, okolnosti da javni naručitelj u prvoj fazi mora provesti samo *prima facie* ocjenu izuzetno niske naravi određene ponude proizlazi da je njegova obveza obrazlaganja ograničenog opsega. Naime, ograničavanje javnog naručitelja na detaljno izlaganje zbog kojeg mu se razloga određena ponuda ne čini izuzetno niskom ne vodi računa o razlici između dviju faza analize predviđene člankom 151. Uredbe br. 1268/2012.

Posebno, kad javni naručitelj prihvati određenu ponudu, ne mora izričito naznačiti, odgovarajući na sve zahtjeve za obrazloženjem koji su podneseni primjenom članka 113. stavka 2. Uredbe br. 966/2012 o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, razloge zbog kojih mu se ponuda koju je prihvatio ne čini izuzetno niskom. Naime, ako je javni naručitelj prihvatio navedenu ponudu, slijedi da je prešutno, ali nužno smatrao da ne postoje naznake da je navedena ponuda bila izuzetno niska. Ti razlozi, naprotiv, moraju biti dani na znanje neuspješnom ponuditelju koji ih izričito zahtijeva.

(t. 92. i 93.)